

Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії,
Ректор Південноукраїнського
національного педагогічного
університету
імені К. Д. Ушинського
акад. Чеботкин О. Я.

« 14 »

02

2017 р.

Програма
вступного випробування з історії для абітурієнтів
на здобуття освітнього ступеня «магістр»
014 Середня освіта (Історія)

Програма

Основні етапи антропогенезу. Виникнення виробничого господарства за археологічними та етнографічними даними. Етногеографія Скіфії за археологічними даними. Проблеми етногенезу слов'ян за археологічними даними.

Основні етапи історії Давнього Єгипту. Стародавні держави на території Малої Азії. Давній Вавилон: політична історія, особливості економіки та культури. Ассирійська держава: віхи історії від утворення до падіння. Найдавніші цивілізації Індії. Китай у період династії Хань.

Особливості мікенської цивілізації. Період «темних віків» в історії Стародавньої Греції. Велика грецька колонізація: причини та наслідки. Грецькі держави на теренах Північного Причорномор'я. Греко-перські війни. Піднесення Македонії та Східний поход Олександра Македонського.

Царський період історії Давнього Риму. Рим та Карфаген: причини та наслідки протистояння. Повстання рабів у римській республіці у II – I століттях до н.е. Соціально-демократичний рух кінця II століття до н.е. Брати Гракхи. Союзницька війна 91-88 років. Диктатура Сулли. Рим часів принципату Августа. Золотий вік Римської імперії. Правління Антонинів. Стабілізація Римської імперії за часи Діоклетіана. Система домінанту.

Виникнення Київської Русі: гіпотези та дискусії. Прийняття християнства на Русі та його історичне значення. Розквіт та занепад Київської Русі. Давньоруські князівства на теренах України та їх боротьба з кочівниками. Галицько-Волинське князівство, його політичний та соціально-економічний розвиток. Данило Галицький.

Причини кризи та падіння Західної Римської імперії. Велике переселення народів та створення варварських королівств. Основні етапи розвитку Візантійської імперії. Франкська держава часів Меровінгів. Створення та розпад імперії Карла Великого. Історія англосаксонських королівств у VIII-X ст. Розкол християнської церкви на східну та західну. Генезис міст у середньовічній Європі. Конкіста та Реконкіста в Іспанії. Причини та наслідки хрестових походів. Альбігойські війни: їх причини та етапи. «Велика хартія вільностей» та виникнення станової монархії в Англії. Соціально-економічний та політичний розвиток Північної Італії у часи пізнього середньовіччя. Столітня війна між Францією та Англією та її наслідки. Основні риси та етапи розвитку культури епохи Відродження. Великі географічні відкриття та їх наслідки.

Держава Сасанідів в Ірані: основи політичного та суспільного устрою. Зародження держави Ямато та основні етапи ранньої історії Японії. Арабські завоювання та створення халіфату. Китай за часи імперії Тан. Особливості китайського династичного циклу. Монголи за часи великих завоювань. Піднесення та розквіт Османської імперії. Створення та розвиток Першого Болгарського царства. Японія за часи сьогунатів.

Передумови та основні етапи створення Російської централізованої держави. Внутрішня та зовнішня політика Московської держави за часи Івана IV.

Причини та наслідки приєднання українських земель до Великого князівства литовського. Люблінська унія, причини та наслідки. Виникнення козацтва в Україні. Українська козацька держава: формування, система органів влади, тенденції розвитку. Берестейська унія. Релігійне питання в Україні в XVI ст. Запорізька Січ у XVI - на початку XVII ст. Розвиток національно визвольної боротьби в Україні наприкінці XVI – 30-х роках XVII ст.

Зміни у соціально-економічному та політичному розвитку Західної Європи у XVI ст. Реформація у країнах Західної Європи. Виникнення та розвиток абсолютної монархії в країнах Західної Європи. Правління Петра I та його реформи.

Причини та основні етапи революції в Англії. Епоха Просвітництва в країнах Західної Європи. Політика просвітницького абсолютизму Катерини II. Основні напрями російського суспільно-політичного руху першої половини XIX ст.

Особливості соціально-економічного розвитку США та війна за незалежність наприкінці XVIII ст. Причини та основні етапи Французької буржуазної революції. Соціально-економічний розвиток Англії в період Промислового перевороту. Франція за часи консульства та імперії Наполеона Бонапарта.

Українська національна революція середини XVII ст.: причини, характер, особливості. Українсько-московська угода 1654р. та наступні правові документи про союз України з Росією. Боротьба старшинських угруповань за владу після смерті Богдана Хмельницького. Руїна. Гетьманування І.Мазепи. Проблема оцінки діяльності Мазепи в історичній літературі. Обмеження та ліквідація автономії Гетьманщини в XVIII ст. Антифеодальні та національно-визвольні рухи в Україні у XVIII ст. Ліквідація Запорізької Січі та подальша доля козацтва. Приєднання та економічне освоєння Півдня України в кінці XVIII ст. Культура України в другій половині XVII - XVIII ст.

Колоніальна експансія європейських країн: її причини, початок та етапи. Китай під владою династії Цин. Індія під владою династії Великих Моголів. Встановлення колоніальної влади європейців в Індії. Визвольна війна під керівництвом Симона Болівару та створення незалежних держав у Латинській Америці.

Перший, другий та третій розділи Польщі. Східне питання та завоювання незалежності Греції.

Франція в період Реставрації та липнева революція 1830 р. Основні етапи об'єднання Італії. Франко-пруська війна та об'єднання Німеччини. Громадянська війна в США та її історичні наслідки.

Українці в загальноросійському і польському революційно-визвольному русі XIX ст. Українське національне відродження в XIX ст.: характеристика основних етапів. Український національний рух в 60-70 рр. XIX ст. М. Драгоманов. Соціально-економічний розвиток українських земель в XIX ст. Українське національне питання на початку XX ст.

Перша світова війна: причини та періодизація. Економічні та політичні підсумки Першої Світової війни для країн Європи та Америки.

Суспільно-політичний та національний рух в Україні на початку XX ст. Виникнення українських політичних партій. Революція в Росії 1905-1907 років і Україна. Столипінська аграрна реформа в Україні. Історіографія, джерела та основні проблеми вивчення історії Української національно-демократичної революції 1917-1920 років. Характеристика універсалів Центральної ради. Українська державність доби Центральної ради, Гетьманату, Директорії: спільне і відмінне. Причини поразки та уроки Української національно-демократичної революції 1917-1920 років. Національно-демократична революція в Східній Галичині. ЗУНР.

М. Ганді та оформлення ідеології «ненасильницької непокори». Сінхайська революція

Економічна криза 1929 -30 років у Європі та Америці. Виникнення фашизму – економічні і політичні причини. Виникнення фашистської диктатури в Німеччині. Економічна реформа та соціально-політична ідеологія епохи «Нового курсу» Ф.Д.Рузвельта. Передумови та наслідки Громадянської війни в Іспанії.

Нова економічна політика: причини, суть, особливості впровадження в УРСР. Соціально-економічні перетворення в УРСР у 30-ті роки. Особливості Сталінського тоталітарного режиму в Україні у 30-ті роки. Український націонал-комунізм як історичне явище. Соціально-економічне становище й політичне життя в Західній Україні у передвоєнні роки. Український інтегральний націоналізм.

Друга Світова війна: періодизація, причини, характер. Крах колоніальної системи в Африці: шляхи звільнення країн. Міжнародні конференції в період Другої Світової війни (Тегеранська, Кримська, Потсдамська). Утворення і структура ООН.

Історіографія, періодизація та проблеми вивчення історії України в роки Другої світової війни. Антифашистський рух опору в Україні у 1941-1944 роках. УРСР у перші повоєнні роки. Ждановщина. Хрущовська «відлига» і Україна. Шістдесятники. Дисидентський рух в Україні. Наростання кризових явищ в суспільно-політичному і духовному житті УРСР (друга половина 60-х – середина 80-их років XX століття).

Причини та етапи «холодної війни». Сутність японського економічного дива. «Холодна війна» та її переломлення у призмі арабо-ізраїльського конфлікту. Виникнення держави Ізраїль, феномен її становлення та існування у ворожому оточенні. Вторгнення радянських військ в Афганістан: громадянська війна та трагедія. «Велика пролетарська культурна революція» у Китаї.

Деколонізація В'єтнаму. Війна у В'єтнамі та її наслідки для світової політичної системи. Спроби побудови соціалізму та військові хунти у країнах Латинської Америки. Куба та кубинська революція. Унікальність існування «острову волі». Напад Іраку на Кувейт та операція «буря в пустелі».

Концептуальні основи й основні напрямки зовнішньої політики США у II половині XX ст. Тетчерізм – британський варіант неоконсервативної політики та ідеології. П'ята республіка в період президентства Шарля де Голя (1958 -1969). Німецьке «економічне диво». Його причини та наслідки.

Історія і основні етапи Європейської інтеграції.

Україна в умовах «перебудови»: шлях до незалежності.

Українська діаспора: формування, сучасний стан. Державне будівництво і формування громадянського суспільства в незалежній Україні.

Основні напрями, школи, видатні представники української історіографії у XIX – XX ст. Предмет, методологічні засади української історіографії.

Рекомендована література

Архівознавство / За редакцією Я. Калакури та І. Матяш. Вид. 2-е. Київ, 2002.

Балух В. О., Коцур В. П. Історія стародавнього Риму. Курс лекцій. Чернівці, 2005.

Балух В. О., Макар Ю. І. Історія стародавньої Греції. Курс лекцій. Чернівці, 2005.

Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України. Тернопіль, 2004.

Войтович Л.В., Целуйко О.П. Спеціальні історичні дисципліни. Зошит 2. Генеалогія. Львів, 2008.

Голубко В., Качараба С., Середяк А. Історичне краєзнавство. Навчальний посібник. Ч.1., Львів, 2006.

Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX ст. 2-ге вид. Київ, 2000.

Давня історія України: В 3-х т. Київ, 1997-1998.

Дейвіс Н. Європа. Історія. Київ, 2000.

Дюррозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. Київ, 1995.

Залізник Л. Л. Первісна історія України. Київ, 1999.

Зашкільняк Л.О. Сучасна світова історіографія. Львів, 2007.

Зашкільняк Л.О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002.

Заяць А.Є. Спеціальні історичні дисципліни. Зошит 1, Археографія. Львів, 2010.

- Етнографія України. Навчальний посібник / За редакцією проф. С. А. Макарчука. 2-е вид. Львів, 2004.
- Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945): Навч. посібник. Київ, 2001.
- Іваницька О. П. Новітня історія країн Європи та Америки (1945–2002): Навч. посібник. Вінниця, 2002.
- Історія Візантії. Вступ до візантиністики. Навч. посібник. Біла Церква, 2011.
- Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до XX ст.). Курс лекцій / За ред. В. І. Ярового. Київ, 2001.
- Історія міжнародних відносин і зовнішньої політики (XX – початок XXI ст.): Навч. посібник. Київ, 2006.
- Історія Центрально-Східної Європи. Посібник / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001.
- Історія України: Посібник для вузів / За ред. Ю. Зайцева. Львів, 1996.
- Козицький А. Новітня історія країн Азії та Африки. 1918–1999. Курс лекцій. Львів, 2000.
- Кондратюк К.К. Новітня історія України. 1914-1945 рр. Львів, 2008.
- Кондратюк К.К., Сухий О.М. Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914-2009 рр.). Львів, 2010.
- Крижановська О. О., Крижановський О. П. Історія середніх віків. Курс лекцій. Київ, 2004.
- Крижановський О. П. Історія стародавнього Сходу. Курс лекцій. Київ, 2002.
- Макарчук С.А. Етнічна історія України. Київ, 2008.
- Мицик Л., Кузьменко Ю. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–2007): Навч. посібник. Київ, 2008.
- Народи мира. Историко-этнографический справочник. Москва, 1988.
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки. 1918-1945 рр. Навчальний посібник / за ред. М. М. Швагуляка. Львів, 2005.
- Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. – початок XXI ст.). Навчальний посібник / за ред. М. М. Швагуляка. Львів, 2011.
- Орлова Т.В. Історія сучасного світу: Навч. посібник. Київ, 2006.
- Полещук Т. Історія Росії XIX – початку XX ст.: Навч. посібник. Львів, 2008.
- Тиводар М. Етнологія. Навчальний посібник. Львів, 2004.
- Світова історія: XX століття. Енциклопедичний довідник / За ред. І.Підкови та Р.Шуста. Львів, 2008.
- Спеціальні історичні дисципліни. Довідник. Київ, 2008.
- Українці: історико-етнографічна монографія: У 2-х кн.. Опішся, 1999.
- Шуст Р.М. Нумізмати́ка. Історія грошового обігу і монетної справи в Україні. Київ, 2008.

Щодра О.М. Спеціальні історичні дисципліни. Зошит 3. Історична географія. Львів, 2006.

Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид., перероблене та розшир. Київ, 2005.

Medium aevum: Середні віки / за ред. Л. В. Войновича. Підручник для історичних спеціальностей ВУЗів. Львів, 2010.